

អង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា ឆ្នាំ២០១៧

ប្រទេសកម្ពុជា

	 <h1>20</h1> <p>ក្នុងចំណោម 100</p> <p>តម្លាភាពថវិកា (សន្ទស្សន៍នៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា)</p> <p>ប្រទេសកម្ពុជាផ្តល់ជូនដល់សាធារណៈជននូវព័ត៌មានថវិកា តិចតួច</p>	 <h1>4</h1> <p>ក្នុងចំណោម 100</p> <p>ការចូលរួមរបស់សាធារណៈជន</p> <p>ប្រទេសកម្ពុជាផ្តល់ឱកាសតិចតួចសម្រាប់សាធារណៈជនចូលរួមក្នុងដំណើរការថវិកា</p>	 <h1>55</h1> <p>ក្នុងចំណោម 100</p> <p>ការត្រួតពិនិត្យថវិកា</p> <p>ដោយអង្គនីតិបញ្ញត្តិ និងស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់ ការត្រួតពិនិត្យថវិកាដោយអង្គនីតិបញ្ញត្តិ និងស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់នៅប្រទេសកម្ពុជាគឺ នៅមានកំរិត</p>
--	--	---	---

តម្លាភាពថវិកា (សន្ទស្សន៍នៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា)

ផ្ដោតទៅលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ដែលទទួលស្គាល់ដោយអន្តរជាតិដែលរៀបចំឡើងដោយអង្គការពហុភាគី ការអង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាប្រើប្រាស់ស្ថិតិស្ថិតិស្ថានភាពថវិកា ១០៩ ដើម្បីវាស់វែងតម្លាភាពថវិកា។ ស្ថិតិស្ថិតិស្ថានភាពថវិកានេះប៉ាន់ប្រមាណថា តើរដ្ឋាភិបាលផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននៃឯកសារថវិកាសំខាន់ៗទាំង៨ ជាសាធារណៈបានទាន់ពេលវេលា និងថាតើទិន្នន័យដែលផ្ទុកក្នុងឯកសារទាំងនោះមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ព្រមទាំងមានសារៈប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណា។

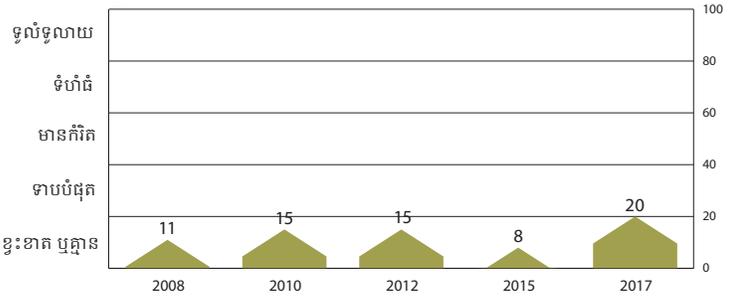
ប្រទេសនីមួយៗ ទទួលបានពិន្ទុណាមួយក្នុងចំណោមពិន្ទុ១០០ ដែលកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់របស់ប្រទេសទាំងនោះ នៅក្នុងសន្ទស្សន៍នៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា ដែលជាការសិក្សាឯករាជ្យតែមួយគត់ដែលមានលក្ខណៈប្រៀបធៀបបានជាសកលលើតម្លាភាពថវិកា។

ឯកសារថវិកាដែលអាចរកបានជាសាធារណៈសម្រាប់ឆ្នាំ 2008 ដល់ឆ្នាំ 2017

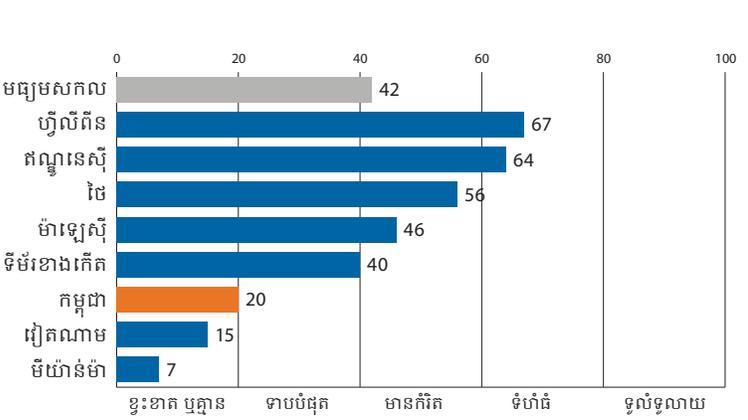
ឯកសារ	2008	2010	2012	2015	2017
របាយការណ៍បុរេថវិកា	●	●	●	●	●
សេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋាភិបាល	●	●	●	●	●
ថវិកាដែលបានអនុម័ត	●	●	●	●	●
របាយការណ៍ថវិកាសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ	●	●	●	●	●
របាយការណ៍ក្នុងឆ្នាំ	●	●	●	●	●
របាយការណ៍ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ	●	●	●	●	●
របាយការណ៍បំណាច់ឆ្នាំ	●	●	●	●	●
របាយការណ៍សវនកម្ម	●	●	●	●	●

● ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ● មិនបានផលិត
● ផលិតយឺត ឬសម្រាប់តែប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុង

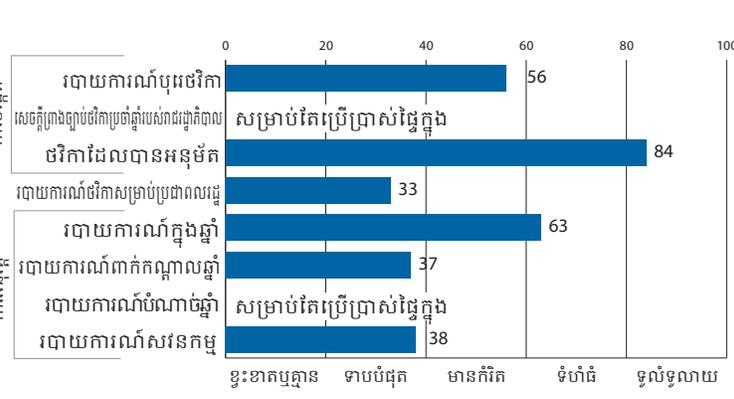
តើពិន្ទុនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកានៃប្រទេសកម្ពុជាមានការវិវឌ្ឍន៍យ៉ាងដូចម្តេច?

តើតម្លាភាពថវិកានៅកម្ពុជាស្ថិតនៅកំរិតណា ធៀបនឹងប្រទេសដទៃ?

តើប្រទេសកម្ពុជាបានផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននៃឯកសារថវិកាបានកំរិតណា?

ពិន្ទុនៃប្រទេសកម្ពុជា ២០ លើ១០០ គឺទាបជាងពិន្ទុមជ្ឈមណ្ឌលសកល ៤២ លើ ១០០

ពិន្ទុនៃប្រទេសកម្ពុជា ២០ នៃសន្ទស្សនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកានៅឆ្នាំ២០១៧ គឺខ្ពស់ជាងពិន្ទុនៅឆ្នាំ ២០១៥។

តាំងពីឆ្នាំ ២០១៥ ប្រទេសកម្ពុជាបានបង្កើនការផ្សព្វផ្សាយឯកសារថវិកាដូចជា:

- ផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ របាយការណ៍សវនកម្ម និងរបាយការណ៍ថវិកាសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ
- ផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ក្នុងឆ្នាំទាន់ពេលវេលា

ប្រទេសកម្ពុជាមានភាពខ្វះខាតក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ដូចខាងក្រោម:

- មិនបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនៅសេចក្តីប្រាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល
- បានផលិតរបាយការណ៍បំណាច់ឆ្នាំ ប៉ុន្តែមិនបានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈទាន់ពេលវេលា បន្ទាប់ពីការសិក្សា

ព័ត៌មានលម្អិតនៃឯកសារថវិកាទាំងប្រាំបី

របាយការណ៍ប្រចាំថវិកា: ផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយអំពីគោលនយោបាយសារពើពន្ធនៃសេចក្តីប្រាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ពិពណ៌នាអំពីការព្យាករណ៍នៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលមានដូចជា ប្រាក់ចំណូលដែលរំពឹងទុក ការចំណាយ និងបំណុល។

សេចក្តីប្រាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល: ធ្វើសេចក្តីប្រាប់ថវិកាទៅអង្គនីតិបញ្ញត្តិដើម្បីស្នើសុំការអនុម័ត ដោយលម្អិតពីប្រភពនៃចំណូល ថវិកាបែងចែកទៅតាមក្រសួង សំណើ ផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយ និងព័ត៌មានសំខាន់ៗដើម្បីអាចយល់ដឹងអំពីស្ថានភាពសារពើពន្ធប្រទេស។

ថវិកាដែលបានអនុម័ត: គឺជាថវិកា ដែលត្រូវបានអនុម័តដោយស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ។

របាយការណ៍ថវិកាសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ: កែច្នៃសេចក្តីប្រាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលឱ្យមានភាពសាមញ្ញ និងមិនមានភាពបច្ចេកទេស ដើម្បីសាធារណជនងាយយល់អំពីឯកសារថវិកាសំខាន់ៗ។

របាយការណ៍ក្នុងឆ្នាំ: រួមមានឯកសារលើការប្រមូលចំណូលជាក់ស្តែង ការចំណាយជាក់ស្តែង និងបំណុលផ្សេងៗដែលចេញប្រចាំត្រីមាស ឬប្រចាំខែ។

របាយការណ៍ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ: ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើការអនុវត្តថវិកាឱ្យទាន់ពេលវេលា គឺនៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំសារពើពន្ធ រួមទាំងការមើលឡើងវិញទៅលើការសន្មតនៃសេដ្ឋកិច្ច និងការព្យាករណ៍អំពីលទ្ធផលថវិកា។

របាយការណ៍ដំណាច់ឆ្នាំ: ពិពណ៌នាអំពីស្ថានភាពនៃគណនីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៅចុងឆ្នាំសារពើពន្ធ និងវាយតម្លៃនៃស្ថានភាពដែលឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវគោលដៅគោលនយោបាយថវិកា។

របាយការណ៍សវនកម្ម: ធ្វើដោយស្ថាប័នសវនកម្មកំពូល ដែលឯកសារនេះពិនិត្យដោយភាពសុក្រិត និងភាពពេញលេញនៃគណនីចុងឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

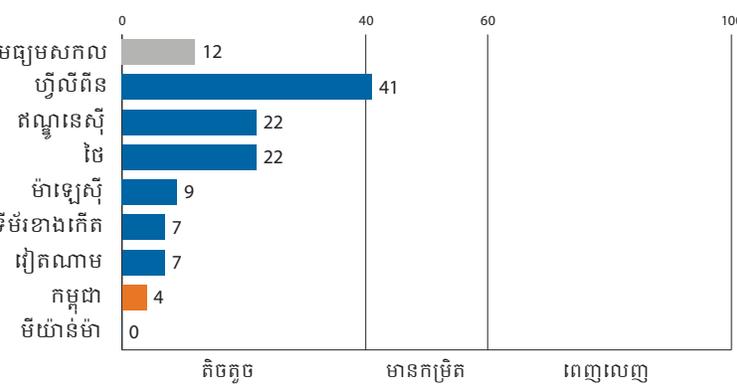
ការចូលរួមជាសាធារណៈ

តម្លាភាពតែមួយ មិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចបានទេ ប៉ុន្តែការចូលរួមរបស់សាធារណៈជនក្នុងដំណើរការថវិកា អាចធ្វើឱ្យមានផលវិជ្ជមានបានកាន់តែប្រសើរឡើង និងធ្វើឱ្យមានតម្លាភាពថវិកាកាន់តែល្អជាងមុន ។

ដើម្បីវាស់វែងទៅលើការចូលរួមជាសាធារណៈ ការអង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណទៅលើកម្រិត ដែលរាជរដ្ឋាភិបាល ផ្តល់ឱកាសដល់សាធារណៈជនចូលរួមក្នុងដំណើរការថវិកា ។ ស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ និងស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់ គួរតែផ្តល់ឱកាសឱ្យសាធារណៈចូលរួមគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការរៀបចំថវិកា ។

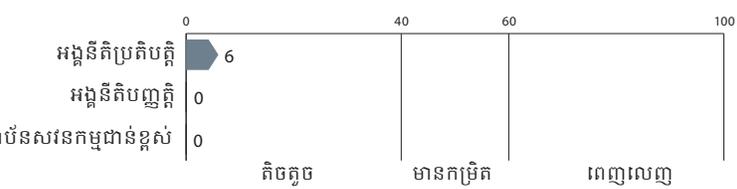
សំនួរសម្រាប់ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណទៅលើការចូលរួម នៅក្នុងការអង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាឆ្នាំ ២០១៧ ត្រូវបានកែសម្រួល ដើម្បីបន្ថែមនិងគោលនយោបាយថវិកាផ្តួចផ្តើមជាសកលសម្រាប់តម្លាភាពសារពើពន្ធទៅលើការចូលរួមជាសាធារណៈ ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាគោលដៅដោយមានការទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយ អំពីការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុងដំណើរការថវិកាជាតិ។ យ៉ាងណាមិញ ទិន្នន័យស្តីពីវិសាលភាពនៃការចូលរួមជាសាធារណៈក្នុងដំណើរការថវិកានៃការអង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាឆ្នាំ ២០១៧ មិនអាចប្រៀបធៀបដោយផ្ទាល់ទៅនឹងទិន្នន័យដែលបានមកពីការបោះពុម្ព ពីមុនៗនោះទេ។

តើការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅកំរិតណា ធៀបនឹងប្រទេសក្នុងតំបន់?

ពិន្ទុនៃប្រទេសកម្ពុជា ៤ លើ ១០០ពិន្ទុ ដែលបង្ហាញថាការផ្តល់ឱ្យកាសឱ្យសាធារណៈចូលរួម នៅក្នុងដំណើរការថវិកានៅមានកំរិត។ ពិន្ទុនេះទាបជាងពិន្ទុមជ្ឈមសកល ១២ពិន្ទុលើ១០០។

តើមានស្ថាប័នណាផ្សេងទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលអាចផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ?

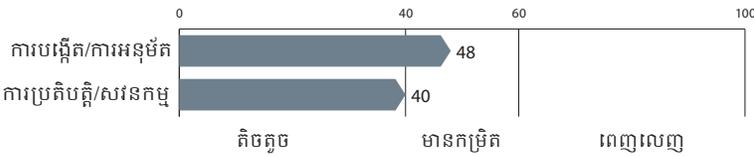

ការត្រួតពិនិត្យថវិកា

ការអង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា ធ្វើការពិនិត្យមើលតួនាទីរបស់ស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ ស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់ និងស្ថាប័នសារពើពន្ធដារក្នុងដំណើរការថវិកា និងវិសាលភាពដែលពួកគេអាចផ្តល់បន្ថែមដើម្បីឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការត្រួតពិនិត្យថវិកា។ ស្ថាប័នទាំងនេះមានតួនាទីសំខាន់ ដូចមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ ឬរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាតិ នៅក្នុងដែនការថវិកា និងការត្រួតពិនិត្យលើការអនុវត្តរបស់ខ្លួន។

សូចនាករទាំងនេះត្រូវបានកែសម្រួល ដើម្បីឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងក្នុងការវាយតម្លៃអំពីតួនាទីរបស់ស្ថាប័នត្រួតពិនិត្យជាផ្លូវការ ធានាសុចរិតភាព និងគណនេយ្យភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានសាធារណៈ។ យ៉ាងណាមិញទិន្នន័យអំពីតួនាទី និងប្រសិទ្ធភាពនៃស្ថាប័នត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងការអង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាឆ្នាំ ២០១៧ មិនគួរប្រៀបធៀបដោយផ្ទាល់ទៅនឹងទិន្នន័យដែលបានមកពីការបោះពុម្ពផ្សាយមុននោះទេ។

តើអង្គនីតិបញ្ញត្តិណាខ្លះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលអាចផ្តល់ការត្រួតពិនិត្យថវិកា?

ស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ នៅមានកំរិតក្នុងការត្រួតពិនិត្យក្នុងដំណើរការនៃរដ្ឋថវិកា។ ពិន្ទុនេះឆ្លុះបញ្ចាំងថា ស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិនៅមានកំរិតក្នុងការត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំដែនការនៃរដ្ឋថវិកា និងខ្សោយក្នុងការត្រួតពិនិត្យក្នុងដំណាក់កាលអនុវត្តនៃរដ្ឋថវិកា។

ឧបសគ្គចម្បងៗដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការត្រួតពិនិត្យរបស់ស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិមាន៖

- គណកម្មការស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ មិនបានពិនិត្យ ឬមិនបានផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ នៃការវិភាគលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៅលើគេហទំព័រ ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗ។
- គណកម្មការស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ មិនបានពិនិត្យ ឬមិនបានផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍អនុវត្តន៍ក្នុងឆ្នាំនៅលើគេហទំព័រ ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗ។
- គណកម្មការស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ មិនបានពិនិត្យ ឬមិនបានផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍សវនកម្មនៅលើគេហទំព័រ ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗ។

តើស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមានសមត្ថភាពកំរិតណាក្នុងការត្រួតពិនិត្យថវិកា?

ស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់មានសមត្ថភាពខ្ពស់ក្នុងការត្រួតពិនិត្យថវិកា

- តាមច្បាប់ ស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់មានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការអនុវត្តសវនកម្មគ្រប់ពេលវេលាដែលសាកសម។
- ជាងនេះទៅទៀត ថ្នាក់ដឹកនាំនៃស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់មិនអាចផ្លាស់ចេញដោយគ្មានការយល់ព្រមពីស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ រឺតុលាការ ដែលជំរុញឱ្យស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់នេះមានភាពឯករាជ្យ។
- ជាចុងក្រោយស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់ ត្រូវបានផ្តល់ធនធានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបំពេញកាតព្វកិច្ចក្នុងអាណត្តិរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែដំណើរការធ្វើសវនកម្មមិនបានត្រួតពិនិត្យដោយភ្នាក់ងារឯករាជ្យឡើយ។

ការត្រួតពិនិត្យដោយ ស្ថាប័នសារពើពន្ធដារករ

ប្រទេសកម្ពុជា មិនមានស្ថាប័នសារពើពន្ធដារករនោះទេ។ កំលុងពេលដែលស្ថាប័នសារពើពន្ធដារករមានត្រូវបានបង្កើតឡើងជាសកលនៅឡើយ ពួកគេត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាបន្តបន្ទាប់ ថាជាប្រភពសំខាន់នៃភាពឯករាជ្យ ឬព័ត៌មានឯករាជ្យ។ ស្ថាប័នសារពើពន្ធដារករទទួលស្គាល់ដោយស្ថាប័នក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗ ឧទាហរណ៍៖ រួមទាំងការិយាល័យ

ថវិកាសភា និងក្រុមប្រឹក្សាសារពើពន្ធ។ ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើលលើ Lisa Von Tapp, Ian Lienert, and Joachim Wehner, “គោលការណ៍សម្រាប់ស្ថាប័នសារពើពន្ធដារករ និងករណីសិក្សា” អង្គការសម្រាប់សហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច OECD Journal on Budgeting, ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៦ (អនុម័តពិសេស) ទំព័រទី ៩ ដល់ ២៤។

អនុសាសន៍

ព័ត៌មានបន្ថែមអំពីអនុសាសន៍ទៅលើការរកឃើញពីការអង្កេតលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា សូមចូលទៅកាន់គេហទំព័រ Open Budget Survey Data Explorer at survey.internationalbudget.org។

តើប្រទេសកម្ពុជាពង្រឹងតម្លាភាពថវិកាយ៉ាងដូចម្តេច?

ដើម្បីពង្រឹងលើតម្លាភាពថវិកា ប្រទេសកម្ពុជាគួរផ្តល់អាទិភាពទៅលើការអនុវត្តខាងក្រោម៖

- ផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងរបាយការណ៍ចុងឆ្នាំឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។

- ពង្រីកវិសាលភាពនៃរបាយការណ៍សវនកម្មទៅគ្រប់ការចំណាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល រួមទាំងជំនួយផ្សេងៗពីខាងក្រៅ។
- រួមបញ្ចូលទាំងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងទៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជាផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍ថវិកាសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ប្រទេសកម្ពុជាពង្រឹងការចូលរួមពីសាធារណៈជនក្នុងដំណើរការថវិកាយ៉ាងដូចម្តេច?

ដើម្បីពង្រឹងលើការចូលរួមពីសាធារណៈជនក្នុងដំណើរការថវិកា ប្រទេសកម្ពុជាគួរមើលលើការអនុវត្តខាងក្រោម៖

- សាកល្បងយន្តការ ដើម្បីឱ្យសាធារណៈជន និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលធ្វើការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈស្តីពីបញ្ហាថវិកាជាតិ កំលុងពេលរៀបចំថវិកា។ យន្តការទាំងនេះអាចបង្កើតឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមាន ដែលអាចបង្កើនការចូលរួមក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា។ ឧទាហរណ៍ផ្សេងៗនៃយន្តការបែបនេះសូមមើលលើគេហទំព័រ www.fiscaltransparency.net/mechanisms/
- រៀបចំជាព្រឹត្តិការណ៍ផ្សព្វផ្សាយទៅលើដំណើរការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដែលមានការចូលរួមពីសាធារណៈជន ឬអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីជាសក្ខីកម្មនៅក្នុងការពិភាក្សារបស់ស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ។
- បង្កើតយន្តការផ្លូវការដើម្បីសាធារណៈជនអាច ជួយស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់ក្នុងការដំណើរការធ្វើសវនកម្ម និងចូលរួមស៊ើបអង្កេតលើសវនកម្ម។

ប្រទេសកម្ពុជាពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យថវិកាយ៉ាងដូចម្តេច?

ដើម្បីពង្រឹងលើការត្រួតពិនិត្យថវិកា ប្រទេសកម្ពុជាគួរមានការអនុវត្តដូចខាងក្រោម៖

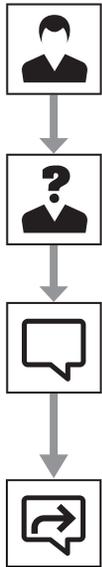
- ធានាថាគណៈកម្មាធិការនៃស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិនិងពិនិត្យ និងផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ស្តីពីការវិភាគរបស់ខ្លួនលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៅលើគេហទំព័រ ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗ
- ធានាថាគណៈកម្មាធិការនៃស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិនិងពិនិត្យ និងផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍អនុវត្តថវិកាក្នុងឆ្នាំ នៅលើគេហទំព័រ ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗ
- ធានាថាដំណើរការសវនកម្មនឹងត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយភ្នាក់ងារឯករាជ្យទេ
- ពិចារណាក្នុងការបង្កើតឱ្យមានស្ថាប័នសារពើពន្ធជាឯករាជ្យ ដើម្បីពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យថវិកា។

វិធីសាស្ត្រ

ការអង្កេតនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា ប្រើប្រាស់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ ដែលបង្កើតឡើងដោយអង្គការពហុភាគី រួមមាន មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF) អង្គការសម្រាប់សហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច (OECD) និងអង្គការអន្តរជាតិនៃស្ថាប័នសវនកម្មជាន់ខ្ពស់ (INTOSAI) និងអង្គការដូចផ្តើមជាសកលសម្រាប់តម្លាភាពសារពើពន្ធ (GIFT)។

ការអង្កេតនេះ ជាការស្រាវជ្រាវ ផ្អែកលើភាពជាក់ស្តែង ក្នុងការវាយតម្លៃពីអ្វីដែលបានកើតឡើងក្នុងការអនុវត្តតាមរយៈការអង្កេតដែលបានរៀបចំជាស្រេច។ ដំណើរការស្រាវជ្រាវទាំងមូល ត្រូវចំណាយពេលប្រហែល១៨ខែ ដែលចាប់ផ្តើមពីខែសីហា ឆ្នាំ២០១៦ ដល់ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលបានចូលរួមពីអ្នកជំនាញប្រហែល ៣០០នាក់ មកពី ១១៥ប្រទេស។ ការអង្កេតនេះ ត្រូវបានកែសម្រួលបន្តិចបន្តួច ពីការអង្កេតឆ្នាំ២០១៥ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពី វិធីសាស្ត្រក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា និងធ្វើការពង្រឹងនៃសំនួរនីមួយៗនៅក្នុងការចូលរួមក្នុងដំណើរការថវិកា និងការត្រួតពិនិត្យថវិកា។ ការពិភាក្សាលម្អិតទៅលើការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ អាចស្វែងរកនៅក្នុងកំណត់ត្រាបច្ចេកទេសលើការប្រៀបធៀបសន្ទស្សន៍ នៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាពិនិមួយៗ នៅក្នុងអាស័យដ្ឋានខាងក្រោម។

ការឆ្លើយតបសំនួរនៃការអង្កេតនេះ ត្រូវបានគាំទ្រដោយអំណះអំណាងច្បាស់លាស់ ដូចជា ឯកសារយោងជាសាធារណៈ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ផ្លូវការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬអនុសាសន៍ ដែលបានមកពីកិច្ចសម្ភាសន៍ផ្ទាល់ជាមួយមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល ឬភាគីដែលបានដឹងព្រំដទៃទៀត។

- ការអង្កេតនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា ត្រូវបានរៀបចំឡើងពីការបំពេញកម្រងសំនួរសម្រាប់ប្រទេសនីមួយៗ ដោយអ្នកជំនាញថវិកាឯករាជ្យដែលមិនជាប់ទាក់ទងនឹងរដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រទេសនីមួយៗ។
- សេចក្តីព្រាងលទ្ធផលរបស់ប្រទេសនីមួយៗ ត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយឡែកៗពីគ្នា ដោយអ្នកជំនាញអនាមិក ដែលមិនជាប់ទាក់ទងទៅនឹងរដ្ឋាភិបាល។
- លើសពីនេះទៅទៀត ភាពជាដៃគូថវិកាអន្តរជាតិ (IBP) អញ្ជើញរដ្ឋាភិបាលប្រទេសនីមួយៗ ដើម្បីផ្តល់អនុសាសន៍ទៅលើសេចក្តីព្រាងលទ្ធផលនៃការអង្កេតនេះ និងការធ្វើការពិនិត្យលើអនុសាសន៍ទាំងនេះ មុនពេលចេញលទ្ធផលចុងក្រោយ។
- ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងធាតុចូលរបស់ក្រុមអ្នកពិនិត្យ និងរដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រទេសនីមួយៗ ហើយប្រសិនបើអាចទៅរួច ភាពជាដៃគូថវិកាអន្តរជាតិនឹងដាក់អំណះអំណាងទៅលើចម្លើយផ្ទុយគ្នាក្នុងការជ្រើសរើសចម្លើយ ដើម្បីធានាអោយមានភាពត្រឹមត្រូវនៅគ្រប់ប្រទេស។

រដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក៏បានផ្តល់អនុសាសន៍ទៅលើសេចក្តីព្រាងលទ្ធផលនៃកម្រងសំនួរ ការអង្កេតនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាដែរ។

អ្នកជំនាញដែលបានបំពេញទៅលើការអង្កេតនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាប្រចាំប្រទេសកម្ពុជាមានឈ្មោះខាងក្រោម៖

អ្នកស្រី គឹម ណែន និងលោក ស៊ិន យូរ៉ា
 បកប្រែ និងកែសម្រួលជាភាសាខ្មែរដោយ៖ កញ្ញា អ៊ុច សុវណ្ណាឡៃ
 វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពី កម្ពុជា
 អាសយដ្ឋាន៖ ផ្ទះលេខ៩-១១ផ្លូវ៤៧៦ សង្កាត់ទួលទំពូង១
 ប្រអប់សំបុត្រលេខ២២៩៥ ភ្នំពេញ។
 អ៊ីម៉ែល៖ ngoforum@ngoforum.org.kh
 គេហទំព័រ៖ www.ngoforum.org.kh និង/ ឬ www.cambodianbudget.org

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមចូលទៅកាន់គេហទំព័រ៖

www.openbudgetsurvey.org

- The Open Budget Survey 2017: Global report
- Data explorer
- Methodology report
- Full questionnaire

